

BESIGHEIDSTUDIES

GRAAD 11

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 7 Mei 2025

Instrukties

NB! Lees asseblief die onderstaande instruksies sorgvuldig.

Indien die ANTWOORDBLAD nie volledig ingevul word nie sal die antwoordblad ongeldig wees.

1. NB! Gebruik asseblief n **HB potlood of n swart pen** om die antwoordblad te voltooi.
Geen gekleurde penne word aanvaar nie.
2. Die ANTWOORDBLAD bestaan uit 3 afdelings. Rekeningkunde, Besigheidstudies en Ekonomie.
Kies en antwoord die korrekte vak.
3. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
4. Sterkte!

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2025 – GRAAD 11

BESIGHEIDSTUDIES

INVLOEDE OP EN BEHEERFAKTORE WAT BESIGHEIDSOMGEWINGS BEÏNVLOED

1. Watter een van die volgende is 'n voorbeeld van 'n makro-omgewingsfaktor?
 - A Mededingers
 - B Verskaffers
 - C Inflasie
 - D Kliënte
2. Watter van die volgende is 'n uitdaging van die mikro-omgewing?
 - A Veranderinge in regeringsbeleid.
 - B Hoë inflasiekoerse.
 - C Internasionale kompetisie.
 - D Swak werknemerprestasie.
3. Watter faktor in die makro-omgewing het 'n direkte invloed op 'n maatskappy se vermoë om grondstowwe in te voer?
 - A Wisselkoerse
 - B Verskaffers verhoudings
 - C Mededinger pryse
 - D Kliënte voorkeure
4. Hoe beïnvloed 'n hoë werkloosheidsyfer besighede?
 - A Verhoog verbruikersbesteding.
 - B Verminder die beskikbare arbeidsmag.
 - C Verminder die vraag na luukse goedere.
 - D Lei tot hoër produksiekostes.

UITDAGINGS IN BESIGHEIDSOMGEWINGS

5. Hoe kan besighede aanpas by vinnige tegnologiese veranderinge in hul bedryf?
 - A Weier om stelsels op te gradeer.
 - B Belê in werknemersopleiding en nuwe tegnologieë.
 - C Sny navorsings- en ontwikkelingskostes.
 - D Elimineer kliëntediens.
6. Watter van die volgende is NIE 'n hedendaagse sosio-ekonomiese kwessie nie?
 - A Werkloosheid
 - B Inflasie
 - C Advertensie
 - D MIV/vigs

7. Watter sektor word die meeste geraak deur regeringsbeleidsveranderinge?
- A Primêre sektor
 - B Informele sektor
 - C Privaat sektor
 - D Openbare sektor
8. As 'n besigheid versuim om aan arbeidswetgewing te voldoen, kan dit _____ in die gesig staar.
- A verminderde winste
 - B 'n sterker arbeidsmag
 - C regsboetes en reputasieskade
 - D verhoogde marktaandeel
9. Watter uitdaging sal waarskynlik 'n besigheid in die informele sektor raak?
- A Streng finansiële verslagdoening.
 - B Hoë belastingverpligtinge.
 - C Kwessies oor wetlike nakoming.
 - D Beperkte toegang tot befondsing.

AANPASSING BY UITDAGINGS IN BESIGHEIDSOMGEWINGS

10. Met die opkoms van e-handel, hoe moet tradisionele kleinhandelaars aanpas?
- A Fokus uitsluitlik op fisiese winkels.
 - B Belê in 'n aanlyn platform en digitale bemarking.
 - C Ignoreer digitale neigings.
 - D Verminder kliëntedienspogings.
11. Hoe kan kunsmatige intelligensie die toekoms van Suid-Afrikaanse besighede beïnvloed?
- A Verhoog operasionele doeltreffendheid en outomatisering.
 - B Verminder die behoefte aan tegnologie.
 - C Verhoog die behoefte aan handearbeid.
 - D Elimineer alle besigheidsrisiko's.
12. 'n Suid-Afrikaanse vervaardigingsmaatskappy staan stygende elektrisiteitskoste in die gesig as gevolg van beurtkrag. Watter langtermyn strategie sal die besigheid die beste help om by hierdie uitdaging aan te pas?
- A Verminder produksie-ure permanent.
 - B Belê in hernubare energiebronne soos sonkrag.
 - C Verhoog produkpryse om elektrisiteitskoste te verhaal.
 - D Maak staat op staatsubsidies vir finansiële verligting.
13. Baie Suid-Afrikaanse besighede sukkel met vaardigheidstekorte in die tegniesesektor. Hoe kan maatskappye hierdie uitdaging effektief aanspreek?
- A Neem slegs werknemers van oorsee in diens.
 - B Verminder opleidingsprogramme om kostes te besnoei.
 - C Werk saam met universiteite en bied beurse aan vir IT-studente.
 - D Kontrakteer alle tegnologie-verwante funksies aan buitelandse firmas uit.

- 14.** 'n Klerekleinhandelaar in Suid-Afrika verloor marktaandeel aan internasionale aanlynwinkels. Wat is die mees volhoubare manier vir die besigheid om op die langtermyn mee te ding?
- A** Laer pryse as internasionale mededingers, selfs al verminder dit winste.
 - B** Verskuif fokus na plaaslike mode van hoë gehalte en 'n sterk aanlyn-teenwoordigheid.
 - C** Verhoog besteding aan tradisionele advertensies soos koerantadvertensies.
 - D** Verminder personeel om bedryfskoste te verminder.

IMPAK EN UITDAGINGS VAN HEDENDAAGSE SOSIO-EKONOMIESE KWESSIES OP SAKEBEDRYGWIGHEDE

- 15.** Hoe moet besighede etiese uitdagings in advertensies aanspreek?
- A** Mislei kliënte om verkope te verhoog.
 - B** Verseker eerlike en deursigtige bemaking.
 - C** Vermyn advertensies heeltemal.
 - D** Verminder produkkwaliteit om kostes te verlaag.
- 16.** Waarom is korporatiewe maatskaplike verantwoordelikheid (KMV) belangrik vir sakesukses?
- A** Dit verhoog verbruikersvertroue en handelsmerklojaliteit.
 - B** Dit verminder werknemers se lone.
 - C** Dit skakel die behoefte aan besigheidsetiek uit.
 - D** Dit stel besighede in staat om regeringsregulasies te ignoreer.
- 17.** Hoe beïnvloed 'n hoë werkloosheidsyfer besighede in Suid-Afrika?
- A** Dit verhoog verbruikersbesteding wat lei tot hoër verkope.
 - B** Dit verminder die beskikbare geskoolde arbeidsmag vir besighede.
 - C** Dit verlaag mededinging in die bedryf.
 - D** Dit dwing besighede om bedrywighede uit te brei.
- 18.** 'n Besigheid in Suid-Afrika sukkel om geskoolde werknemers te behou weens hoë misdaadsyfers in die gebied. Wat kan 'n doeltreffende oplossing wees?
- A** Verskuif sy hoofkwartier na 'n ander land.
 - B** Verhoog sekuriteitsmaatreëls en verskaf veiligheidsaansporings vir werknemers.
 - C** Verminder werknemers se lone om sekuriteitskoste te dek.
 - D** Ignoreer die kwessie aangesien dit nie 'n direkte impak op winste het nie.
- 19.** Watter hedendaagse sosio-ekonomiese kwessie het die mees direkte impak op 'n besigheid se vermoë om 'n geskoolde arbeidsmag te werf en in stand te hou?
- A** Beurtkrag
 - B** Sosiale media
 - C** Globalisering
 - D** MIV/vigs

20. Hoe kan besighede in Suid-Afrika help om armoede aan te spreek en terselfdertyd hul bedrywigheide te bevoordeel?
- A Stel slegs werknemers uit ryk agtergronde aan.
 - B Belê in programme vir korporatiewe maatskaplike verantwoordelikheid (KMV) wat werk skep en vaardigheidsontwikkeling aanmoedig.
 - C Verminder werknemervoordele om kostes te besnoei.
 - D Vermy betrokkenheid by gemeenskapsprojekte om op winsmaking te fokus.

SAKESEKTORE

21. Watter sakesektor lewer dienste eerder as goedere?
- A Primêre
 - B Sekondêre
 - C Tersiêre
 - D Industriële
22. Watter sakesektor is betrokke by vervaardiging en produksie?
- A Primêre
 - B Sekondêre
 - C Tersiêre
 - D Finansiële
23. Hoe beïnvloed besighede in die primêre sektor die tersiêre sektor?
- A Deur grondstowwe te verskaf wat nodig is vir diensbedrywe.
 - B Deur die behoefte aan finansiële dienste te verminder.
 - C Deur produkte direk aan klante te verkoop.
 - D Deur mededinging uit te skakel.

MANIERE OM 'N BESIGHEID EN MAATSKAPPY AS 'N VORM VAN EIENAARSKAP TE VERKRY

24. Watter vorm van besigheidseienaarskap het onbeperkte aanspreeklikheid?
- A Openbare maatskappy
 - B Vennootskap
 - C Privaat maatskappy
 - D Beslote korporasie
25. Waarom verkies sommige besighede privaat eienaarskap bo openbare eienaarskap?
- A Om regeringsregulasies te vermy.
 - B Om kapitaal van die publiek in te samel.
 - C Om beheer en besluitnemingsmag te behou.
 - D Om te verhoed dat mededingers die mark betree.

26. As 'n besigheid wil uitbrei deur 'n franchise te koop, wat is 'n belangrike voordeel?
- A Volle onafhanklikheid in handelsmerk.
 - B Onmiddellike handelsmerkherkenning en kliëntevertroue.
 - C Geen finansiële verpligtinge teenoor die franchisegewer nie.
 - D Minder operasionele beheer.
27. Waarom kan 'n entrepreneur kies om 'n onderneming van nuuts af te begin eerder as om 'n franchise te koop?
- A Om finansiële risiko te vermy.
 - B Om volle beheer en oorspronklikheid te behou.
 - C Om onmiddellik kliëntevertroue te wen.
 - D Om die tyd wat nodig is om bedrywighede op te stel, te verminder.
28. 'n Suid-Afrikaanse entrepreneur wil die kleinhandelbedryf betree, maar is onseker of hy 'n nuwe besigheid moet begin of 'n bestaande een moet koop. Wat sou 'n belangrike voordeel wees van die verkryging van 'n bestaande besigheid?
- A Die besigheid het reeds 'n gevestigde kliëntebasis en operasionele struktuur.
 - B Dit stel die entrepreneur in staat om wetlike regulasies te vermy.
 - C Daar is geen risiko's verbonde aan die verkryging van 'n bestaande besigheid nie.
 - D Die entrepreneur kan die besigheid bestuur sonder om enige veranderinge aan te bring.
29. Watter van die volgende is NIE 'n manier om 'n besigheid te bekom nie?
- A Koop 'n franchise.
 - B Erf 'n besigheid.
 - C Samesmelting met 'n ander maatskappy.
 - D Neem 'n lening uit by 'n bank.
30. Wat is 'n sleutelkenmerk van 'n openbare maatskappy (Bpk) in Suid-Afrika?
- A Dit word slegs deur een persoon besit.
 - B Aandele word op die aandelebeurs aan die publiek verkoop.
 - C Dit hoef geen regeringsregulasies te volg nie.
 - D Dit betaal geen belasting nie.